

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ В РЕГІОНАХ

Паньков О.Б.

Національний політехнічний університет України
«Київський політехнічний інститут»

У даній статті проаналізовано стан галузі машинобудування в Україні на сьогоднішній день та вплив інвестиційної діяльності на розвиток підприємств машинобудування. Ефективно діючий інвестиційний механізм сприяє вирішенню проблем макроекономічної стабілізації, спроможний вивести національну економіку на шлях стабільного економічного росту. Висвітлено сутність інвестиційної діяльності підприємств машинобудування в умовах децентралізації та показано вплив даних змін на розвиток машинобудування. Запропоновано та сформульовано пріоритетні напрямки інвестування на підприємстві. Загальновідомим є факт впливу економічної кризи на обсяги та динаміку інвестицій в розвиток підприємств машинобудування. У статті окреслені несприятливі фактори, проблемні питання та основні пріоритети розвитку інвестування підприємств машинобудування.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційна політика, машинобудування.

Постановка проблеми. Світова фінансова криза загострила основні проблеми, що накопичилися у вітчизняному машинобудуванні. Спостерігається значний знос обладнання, низька конкурентоспроможність продукції галузі. В сучасних економічних умовах виникає об'єктивна необхідність вирішення ключових проблем машинобудівної галузі, які накопичилися за період економічного спаду. Таким чином, сучасна економічна ситуація обумовлює необхідність розробки інвестиційної політики машинобудівного підприємства така політика повинна здійснюватися як на загальнодержавному рівні, так і в регіонах. Вона дозволяє істотно підвищити ефективність функціонування підприємства, що знаходить вираз у реалізації довгострокових цілей розвитку підприємства, оцінці інвестиційних можливостей, більш швидкої реакції на що відкриваються нові інвестиційні можливості. У статті розглядаються основні проблеми, з якими стикаються підприємства машинобудівної галузі в процесі розробки і реалізації інвестиційної політики. Представлені ключові проблеми, які впливають на ефективність реалізації інвестиційної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інвестицій широко висвітлена в економічній літературі вітчизняними та зарубіжними авторами. Так, наприклад, у Беренса та П. М. Хавранека широко висвітлене поняття інвестиційного проекту. П. Рогожин, Н. Татаренко, В. Федоренко, А. Череп, розглядали питання інвестицій, інвестиційної діяльності. Ф. Блек і М. Шоулз присвятили багато праць визначенню інвестиційної діяльності підприємств.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідженням інвестиційної діяльності підприємств машинобудування займалися багато відомих науковців, однак робіт присвячених дослідженню та аналізу інвестиційної діяльності підприємств машинобудування в регіонах в умовах децентралізації не знайшли своє відображення в наукових працях.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є конкретизація відомих визначень поняття «інвестиційної діяльності підприємства», а також аналіз інвестиційної діяльності підприємств машинобудування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Становлення ринкової економіки в Україні тісно пов'язане з лібералізацією та розвитком інвестиційної діяльності підприємств у всіх галузях економіки і перш за все в машинобудуванні. Це важливо як для підприємств, які будують свою інвестиційну стратегію на принципах самофінансування, так і для владних органів, інвестиційних інститутів, що виділяють фінансові ресурси на реалізацію проектів. Розвиток ринку інвестиційних послуг – досить складний і багатоплановий процес, реалізація якого потребує відповідної концептуальної основи.

Промисловість відіграє важливу роль у регіональній економіці, саме в ній зосереджений найбільший потенціал забезпечення життєдіяльності регіону. Здатність органів місцевого самоврядування сформувати сприятливі умови для залучення необхідного обсягу інвестицій в промисловість регіону проявляється в ефективності управління інвестиційною діяльністю.

В сучасних умовах, коли економічні процеси протікають відповідно до законів ринкових відносин, необхідно стимулювати і регулювати інвестиційні процеси за допомогою залучення інвестиційних ресурсів і формування сприятливого інвестиційного клімату.

При відході від принципів централізованого планування основні функції, завдання та повноваження владних органів, які здійснювали раніше управління інвестиційною діяльністю, переносяться на рівень галузі, регіонів і самих підприємств.

Промислові підприємства змушені в ринкових умовах коригувати свою структуру управління. Командно-адміністративна структура виробила централізований тип управління. Компоненти організаційної структури є основним інструментом, який є у керівників, щоб контролювати ризикові ситуації, пов'язані з невизначеністю впливу зовнішніх факторів. Досвід розвитку країни показує, що формування стратегічного підходу до інвестиційної діяльності залежить і визначається інвестиційними можливостями промислового підприємства і регіонального рівня. Саме децентралізація державного управління економікою призвела до підвищення значущості регіонального рівня [4, с. 114].

Інвестиції в ринковій економіці як процес вкладення капіталу всередині країни і за кордоном нерозривно пов'язані з отриманням доходу і позитивного ефекту. Витрати на виробництво та реалізацію інвестицій розтягуються в часі, а доходи від інвестицій з'являються зазвичай після здійснення витрат [3, с. 30].

Змінилися умови функціонування підприємств машинобудівного комплексу диктують зміни методів і форм інвестиційного процесу на підприємстві.

Використання стратегічного планування в інвестиційній діяльності зумовлено постійними змінами навколишнього середовища і довгостроковим характером віддачі вкладень інвестиційних ресурсів. Децентралізація державного управління економікою країни привела до підвищення значущості регіонального рівня регулювання економічних процесів.

Відмінності в соціально-економічному розвитку кожного регіону диктують необхідність формування такої стратегії інвестиційної діяльності, яка б враховувала ці можливі відмінності.

Сучасний стан української економіки багато в чому визначається станом інвестиційної сфери. Криза, якої переживають підприємства машинобудівного комплексу, по суті, є кризою інвестиційною.

Економічну сутність інвестицій складають:

- мета інвестування, які будуть досягнуті через проміжок часу;
- інвестиційні ресурси, витрати яких і призводять до досягнення інвестиційних цілей;
- відмова від частини поточного споживання, який визначає норму віддачі від інвестицій [6].

Здійснення інвестиційної діяльності неможливо без стратегічного підходу. Модель інвестиційної стратегії повинна включати елементи загального стратегічного підходу та інвестиційного проектування.

Інвестиційна активність промислових підприємств є функцією стану економіки регіонів.

Регіони можна згрупувати таким чином:

- регіони «столичного типу» з диференційованою економікою;
- експортно-орієнтовані регіони;
- фінансово сильні регіони з великою промисловістю;
- багаті природними ресурсами області, що мають певну економічну самостійність;
- економічно слабозвинені регіони, залежні від державного бюджету;
- депресивні регіони;

Необхідність дослідження зовнішнього середовища обумовлена основними принципами стратегічного підходу. Тому параметри зовнішнього середовища розглядаються з точки зору інструментів впливу на діяльність підприємства і з позицій суб'єктів впливу на нього. У першому випадку параметри зовнішнього середовища включають в себе середовище – економічне, соціальне, технологічне, правове, державно-політичне [2, с. 338].

У другому випадку зовнішнє оточення підприємства складається з споживачів, постачальників ресурсів, конкурентів, громадських організацій, провідників державної економічної політики.

Сприятливі чинники і загрози з боку зовнішнього середовища впливають на формування інвестиційної стратегії.

Таблиця 1

Інвестиції в галузь машинобудування за регіонами за січень-червень 2016 року (тис. грн.)

	Машинобудування	у тому числі			
		виробництво машин та устаткування	виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування	транспортних	виробництво засобів та устаткування
Вінницька	10639	7643	2808	188	
Волинська	63808	39546	18003	6259	
Дніпропетровська	74420	24951	13867	35602	
Житомирська	50100	35696	11248	*	
Закарпатська	101403	5201	83372	12830	
Запорізька	361331	19855	70685	270791	
Івано-Франківська	12765	11164	1119	*	
Київська	25603	5280	20323	-	
Кіровоградська	59882	32419	27339	*	
Львівська	46303	3006	36499	6798	
Миколаївська	71707	62241	8069	1397	
Одеська	23499	5279	11958	6262	
Полтавська	148096	37199	7238	103659	
Рівненська	15383	3487	11157	*	
Сумська	168765	155823	194	12748	
Тернопільська	30249	3112	20132	*	
Харківська	143856	94815	23125	25916	
Херсонська	14271	6146	7519	606	
Хмельницька	12570	3034	5509	4027	
Черкаська	5795	3397	1600	798	
Чернівецька	14475	13280	1195	-	
Чернігівська	7332	*	925	4032	
м. Київ	113836	26219	32274	55343	

В першу чергу, зовнішнє середовище впливає на систему цілей підприємства. Підприємство має інвестувати в ті проекти, які будуть вирішувати проблему замкнутості ринкового і стратегічного простору підприємства. Вирішення цієї проблеми знаходиться в області збалансування ринкової та ресурсної орієнтації підприємства. Наступний крок у формуванні інвестиційної стратегії – вибір змісту, який складається з вибору напрямків інвестиційної діяльності та джерел інвестування.

Пріоритетними напрямками інвестування на підприємстві можуть бути:

- розвиток інтегральних зв'язків з територіальною та/або галузевою ознакою;
- розвиток маркетингової мережі підприємства;
- підвищення таких видів потенціалу, як кадровий, фінансовий, організаційний;
- реалізація енергозберігаючих технологій.

Основними джерелами інвестування можуть бути наступні:

- кошти регіонального фонду розвитку;
- кошти, залучені за рахунок закритого розміщення акцій;
- кошти, що отримуються в процесі створення стратегічних альянсів з іншими підприємствами;
- податкові пільги.

Стратегічне планування інвестицій слід розглядати як механізм розробки інвестиційної стратегії підприємства. Під стратегічним планом розуміється розгорнутий у часі, збалансований по ресурсах перелік стратегічних заходів.

Під інвестиційною стратегією підприємства розуміється визначення в стратегічному плані основних інвестиційних цілей і завдань підприємства та затвердження курсу дії і розподілу ресурсів, необхідних для досягнення цих стратегічних цілей [1, с. 10].

Економічна постановка задачі розробки інвестиційної стратегії промислового підприємства розуміється як вибір найбільш ефективного розподілу стратегічних ресурсів, що забезпечують досягнення стратегічних цілей підприємства. Стосовно до такої постановки завдання повинні розглядатися основні особливості інвестиційної стратегії – облік основних параметрів зовнішнього середовища і облік потенційних внутрішніх сильних і слабких сторін промислового підприємства.

На сьогоднішній статистичні дані інвестиційної діяльності підприємств машинобудування виглядають наступним чином, що порівняно з минулими роками є значно кращими показниками по регіонах, однак є меншими за загальнодержавні, оскільки дані наведені без урахування АР Крим та тимчасово окупованих території (табл. 1) [5].

Висновок і пропозиції. На основі показників діяльності регіонів пропонуємо відслідкувати загальні тенденції інвестиційної діяльності в машинобудуванні. Неefективне використання ресурсного потенціалу, структурні диспропорції та висока енергоємність виробництва призводять до погіршення стану машинобудування. Серед факторів що сприяють ефективному функціонуванню підприємств виділяють експортний потенціал підприємств та інвестиційну складову. Саме тому збільшення експорту готової продукції є гарантом подальшого розвитку підприємств машинобудівної галузі.

Створення ефективної системи управління інвестиційною діяльністю підприємств машинобудівного комплексу України є актуальним науковим і практичним завданням, вирішення якого потребує ґрунтовного дослідження та вдосконалення теоретико-методичного апарату управління інвестиційними процесами у сучасних умовах. Розуміння інвестицій як цінності, що з одного боку вилучається у певний момент часу, а з іншого – формує передумови подальшого її зростання дає підстави розглядати доцільність застосування вартісного підходу як основної теоретичної концепції управління. Управління інвестиційною діяльністю є одним з найбільш важливих елементів загальної системи управління підприємством.

Забезпечення розвитку інвестиційної діяльності підприємств машинобудування в умовах децентралізації стане ефективним засобом розвитку регіонів, що потягне за собою не лише розвиток машинобудування, а і промисловості в цілому, культурно, медичної, освітньої, соціальної сфери.

Вітчизні підприємства машинобудування сьогодні мають ряд проблем, які ускладнюють процеси стратегічного розвитку. Традиційна для західної практики оцінка привабливості інвестиційної пропозиції, що зводиться до аналізу двох факторів – доходності та ризику, в умовах української економіки потребує розширення.

Список літератури:

1. Бихлер О. Ф. Разработка инвестиционной стратегии субъектами предпринимательства / О. Ф. Бихлер, И. Н. Сычева // Вестник академии. Вопросы предпринимательства. – 2009. – № 1. – С. 10–13.
2. Денисенко М. П. Основи інвестиційної діяльності / М. П. Черваньов. – К.: Алерта, 2003. – 338 с.
3. Денисенко М. Можливості активізації інвестування у сучасних умовах / М. Денисенко // Економіка України. – 2004. – № 8. – С. 28–32.
4. Дорошенко Т. В. Сутність інвестицій як економічної категорії / Т. В. Дорошенко // Фінанси України. – 2000. – № 11. – С. 114–118.
5. Капітальні інвестиції за щоквартальними показниками – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/ioz.htm
6. Парасочка С. Про ефективність інвестицій в машинобудування України / С. Парасочка, В. Хрящевський. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.masters.donntu.edu.ua/2004/fem

Паньков А.Б.

Национальный политехнический университет Украины
«Киевский политехнический институт»

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ МАШИНОСТРОЕНИЯ В РЕГИОНАХ

Аннотация

В данной статье проанализировано состояние отрасли машиностроения в Украине на сегодняшний день и влияние инвестиционной деятельности на развитие предприятий машиностроения. Эффективно действующий инвестиционный механизм способствует решению проблем макроэкономической стабилизации, способен вывести национальную экономику на путь стабильного экономического роста. Освещены сущность инвестиционной деятельности предприятий машиностроения в условиях децентрализации и показано влияние данных изменений на развитие машиностроения. Предложены и сформулированы приоритетные направления инвестирования на предприятии. Общеизвестным является факт влияния экономического кризиса на объемы и динамику инвестиций в развитие предприятий машиностроения. В статье рассмотрены неблагоприятные факторы, проблемные вопросы и основные приоритеты развития инвестирования предприятий машиностроения.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционная политика, машиностроение.

Pankov A.B.

National Polytechnic University Ukraine
«Kyiv Polytechnic Institute»

INVESTMENTS ENGINEERING ENTERPRISES IN THE REGIONS

Summary

In this article the state of industry of engineer is analysed in Ukraine for today and influence of investment activity on development of enterprises of engineer. An effectively operating investment mechanism assists the decision of problems of the macroeconomic stabilizing, solvent to show out a national economy on the way of the stable economy growing. Essence of investment activity of enterprises of engineer is reflected in the conditions of decentralization and influence of these changes is shown on development of engineer. The priority directions investing is offered and set forth on an enterprise. Well-known is a fact of influence of economic crisis on volumes and dynamics of investments in development of enterprises of engineer. In the articles outlined unfavorable factors, problem questions and basic priorities of development of investing of enterprises of engineer.

Keywords: investments, investment activity, investment politics, engineer.